

1840-41

FAKTA

Dato:
1840-41

Sidetal:
100, 101, 102, 103, 104, 105, 106,
107, 108, 109

Dagbogens placering:
Thorvaldsens Museums arkiv,
inspektørens skrin, nr. 1

Ophavsperson/nøgleperson:
Christine Stampe

Generelle kommentarer:
Dette dokument er en del af det
originale manuskript til Christine
Stampes erindringer om Thorvaldsen.
Afskriften af hele manuskriptet
omfatter i alt 60 dele. Denne del er nr.
18.
OBS Dokumentet er også udgivet i
Arkivet, Thorvaldsens Museum. Her
findes den senest opdaterede udgave.

Læs mere om nærværende online-
udgivelse i artiklen Manuskriptet til
Christine Stampes erindringer om
Thorvaldsen.

Omtalte personer:
Nicolai Abildgaard
Margrethe Ackermann
Ditlev Blunck
Franziska Caspers
Jonas Collin
Frederik 6.
Pietro Galli
Hans Henrik Gunnerus
C.F. Holbech
C.F. Hoyer
Joseph Anton Koch
Sophie Amalie Kurtzhals
Frances Mackenzie
Ludvig Müller
Elisa Paulsen
Fritz Paulsen
Sophie Probsthayn
Just Mathias Thiele
Bertel Thorvaldsen
Karen Thorvaldsen
Anna Maria Uhdén
Jørgen West
Severine Elisabeth Arnette West

RESUMÉ

Christine Stampes manus til sine erindringer om Thorvaldsen. Dette er 18.
del af i alt 60.

TRANSSKRIFTION

- 100 -

x dette er alt fortalt engang tidligere¹. den oven nævnte
Genio del lume, husker jeg han har fortalt mig at have gjort i
Luca, sidende paa Gulvet for at Lyset ovenfra i et Kykken, ved
Stegevendernes Musik, med en Modeler Pind han selv havde tilskaaret[.]

Han paastod, hans

Moder aldrig havde haft andre Børn end ham ☒

—

og det var en fejl at

Thiele havde skrevet et sted at han havde gjort
sin egen Statye

Historie om hvordan
Carita² ankom til
Frue Kirke³, er følgende:
en Mand⁴ som i Norge
var kommet paa Knæene
med sine Afairer⁵, skrev
til Thorvaldsen om at sende
ham en lille Ting af hans
Arbeide, som han vilde
spille bort i Lotterie,
Thorv: sendte ham da det
Lille Basrelief Carita i Mar-
mor ☒ men da det ankom
var Manden død⁶, og Enken⁷
sagde til Creditorene,
for at forhindre dem at
tage det, at det tilhørte
Kongen af Danmark til[x]r[x]

- 101 -

det blev sendt⁸, og
Fr. VI⁹ forærede det til
frue Kirke; 1839 gjorde
Thorv: pendant dertil
Englen som leder Barnet
paa den rettet Vej¹⁰
og disse 2 Basreliefer
opstillede over Pængeblokken
i Kirken, og Graveren
siger, at der er givet
langt mere til de fattige
siden de ere komne
der. ✕

- 102 -

Da Thorv: gik til Præst¹¹, spurgte Præst Holm¹² ham, om det var hans
Broder der havde vunden Medallen? og ved Svaret, at det var ham selv,
blev han strax flyttet øverst op og kaldt Monsieur Thorvaldsen¹³, hvor over
han ikke var lidet stolt. ✕

Han har ofte fortalt, med hvilken erbødighed han havde seet op, paa de
Gamle Profesorer paa Akademiet dengang H: A:¹⁴ osv ✕ og troet det var
en uopnaaelig Høide de stod paa ✕ Da han forlod Kiøbenhavn første gang,
havde han en kiereste¹⁵, lige som alle unge Mennesker paa den Alder¹⁶,
som han havde dandset med paa Baller osv (han har sagt mig, at han i
mange Nætter i rad kunde holde ud at dandse og naar han var saa træt, at
han ikke kunde gaae over Gulvet, saa behøftes blodt dandse musiken lade
sig høre for strax at være op i en Dands igien) ✕ dog tilbage til Kie[resten.]
De hørte aldrig fra hinanden, og skrev ikke til hinanden[.] Da han nu 1819
kom tilbage til Kiøbenhavn¹⁷ var hun gift¹⁸, og han forlovet; han havde
imidlertid haft fleere, kierligheds, Eventyr, og desværre den Eeneste¹⁹ han
nogensinde havde elsket, med en sand Kierlighed, hende kunde han ikke
faae til Kone, og hun døde, (: maaskee af Sorg :) hun var tysk dog saa
ledes er Mændene netop medens han smegtede af kierlighed for hiin
bragte skiebnen ham sammen med Moderen²⁰ til hans datter, og
fortvi[v]let søgte han at trøste sig her[.]

- 103 -

Den²¹ Person han var forlovet²² med da han 1819 reiste til Danmark²³, var
en Lady Meckensie²⁴. Hun var rig, væl opdragen, klog, og fornem, hun
skal have gjort umaadelig af Thorvaldsen[.]

Dette maa jeg dog tilføie at jeg kuns ved af andre da Thorvaldsen, var saa
overordentlig discret med den Godhed han havde nydt af Dammer som
dog skal have været meget ualmindelig[.] Lady M: var desværre temmelig
stykt og Thorvaldsen havde en umaadelig skønhedssands i sær var han

bange for knokler²⁵ sagde han og ofte naar en Dame var rigtig tynd og sla [papiret mangler] slank, og man sagde: ["]hvor hun har en god [papiret mangler] figur,["] svarede han: ["]ja klæd hende først af saa [papiret mangler] vil vi snakke om det; (hu²⁶ jeg gruer for de skarpe Been), nei maae jeg bede om lidt Suel paa Knoklerne; hun er jo stoppet ud kan De ikke see det, hun har jo et par Servietter for paa, følg kuns lignen af Halsen²⁷, saa seer man strax at det ikke kan bryde saa pludselig af, naar det var Natur, osv[.] Nei hvor herres dragt kan man ikke blive narret med, og det er altid den smukkeste,["] og sagde han, ["]man siger det er uanstændigt at gaae nøgen men jeg forsikkrer dem det modsatte, netop disse Klæder er det som pirrer Sanseligheden[,] Phantas[ien] tænker sig Gud ved hvad deilighed osv: jeg forsikkrer dem at jeg aldrig i min Varmeste ungdom f e x haver været

- 104 -

f: Ex: i min Varmeste Ungdom²⁸, aldrig har været, forelsket, eller forlibt²⁹, i en Modell NB: som Modell, saa længe hun har været paa klædt, kan jeg have været utaalmodig, og begierlig; men neppe var klæderne af taget, saa var heele Illutionen forsvunden, og jeg Arbeidede roelig paa min Statye, jeg har desuden altid funden store Mangler, saa jeg f. ex. til mine Grazier³⁰, haver maattet have mange forskellige Modeller, naar Skulderne vare smukke hos Een saa, havde gierne Benene en feil eller omvendt,["] osv kort Thorvaldsen, var en kenner af Skjønhed, og Lady M:³¹ var styk, skarp, og spids[.] dog han var 50 Aar gammel, det var paa høie tid der som han skulde gifte sig[. ""]det var en Brav Person["], (det var hans egne Udtryk) [, ""]hun var ikke meget ung, og saa lidt smuk, at jeg som, blodt levende for min Kunst, behøfte ikke at spilde min Tid med at passe paa hende og følge hende over alt, hun var desuden vandt, til at føre et uafhængig Liv i Rom, deels ved hendes Alder og deels ved hendes formue, jeg besluttede mig; men fortrød det snart, og hvad der især bragte mig til at fortryde det, var en Yttringen af nogen, at det var for Pængenes Skyld Thorvaldsen giftede sig³², det ærgrede mig og da nu en Ven af mig tillige raadte mig fra at Gifte mig, sigende, : jeg saa var ganske tabt for Kunsten, saa var jeg let at over tale, og benyttede den første Leilighed der gav sig til at Bryde, og det var, da jeg 1819³³ vilde reise til Danmark[.] Lady M: vilde vi skulde gifte os straks og hun reise med. jeg paastod Reisen lod sig ikke gjøre med en Dame[,] det var bedre at udsætte Giftermaalet til efter denne Reise[.] der over blev vi uenige, og saa gik alt over styr; senere blev en heel deel gjort for at bringe det i stand igien, og en hvis³⁴ dansk herre[,] M:³⁵ lod sig bruge til en Intrige[.] dog det hialp ikke. ☒ det at ["]det er for Pængenes Skyld at Thor:

- 105 -

vil ægte hende[,]"] lød alt for fælt for min Øren og saa var jeg jo ikke videre forelsket.["] ☒

I den Anledning har man fortalt mange Historier, og især sagde Røgtet at

han havde Brudt med Engelænderinden³⁶, fordie hans Datters Moder³⁷, havde truet at stikke ham en Dolk i Livet³⁸ osv. x dog saadan Snak hørte han ikke selv og naar han hørte det brød han sig ikke derom; thi han følte nok at han ikke havde handlet ganske rigtig mod Lady M.; som han foresten trøstede sig med, at hun snart vilde glemme Ham, om saa meere da han i grunden ikke var flink til Beskytter og hun ved hendes Stilling i Selskabet, ingen behøvede osv. x Lad: M: Levede hendes Øvrige dage dels i Rom og dels paa Reiser, dog var hun næsten bestandig i Rom om Vinteren og førte der et meget net Huus³⁹, Thorvaldsen stødte ofte sammen med hende i Selskab, og hun talte oftere med ham, hun gjorde ham endogsaa bebreidelser⁴⁰ over at han ikke besøgte hende, dog det kunde han aldrig bequeme sig til, hun døde 1841⁴¹ og Thorvaldsen fik det at vide paa vores siste Reise i Dresden⁴², Jeg mærkede at han havde faaet en Efterretning som bevægede ham, og han sagde mig hvad det var; dog gik det ham naturligvis ikke videre tilhiet en[d] at Reisens Adspredelser jo snart udslettede det. x

En gang i Aaret 1840 Besøgte Thorvaldsen og jeg Chr: Slottet i Kiøbenhavn i Selskab af L: Møller⁴³, ved at see Haandtegningerne paa Vægen, studser Thorv, og trækker mig tilside, for at gjøre mig opmærksom paa et Portrait som der hængte og har været [revet] paa 2 steder, dog nu omhyggelig sammenføiet og optrukket, i en Ramme blandt andre Haandteg[ninger;] dette var oven omtalte Lady M's Portrait⁴⁴ som Thorvaldsen engang for mange Aar siden havde tegnet,

- 106 -

hun havde synder revet det og sendt ham det, og nu havde man uden tvivl fundet det blandt andre Tegninger, og saaledes opbevaret det, Thorvaldsen, sagde jeg maatte gierne have det og L: Møller⁴⁵, udleverede mig det; jeg haver det blandt andre HaandTegninger af Thorvaldsen Blandt andet ogsaa mit Eget⁴⁶, som han engang begyndte at tegne men, som kuns lykkedes daarlig, jeg eier ogsaa 2 Portraitter han har Malet som ganske ung, i hvilken art han haver Malet mange⁴⁷ som Dreng paa en 14 [til] 16 Aar for at tiene lidt Pænge, disse fandt han blandt andre gamle sager, og skulle være en Hr Wæst og hans Kones⁴⁸ Portraitter og der er virkelig noget interesandt ved disse Portraitter. x

N 1 Et lille side stykke til Thorvaldsens ovennævnte Carakterestik med at lade sig bevæge til at bryde med Lady M: af fordie at folk sagde han for Pængenes skyld vilde ægte Lady M: hende et Side stykke hertil har vi i den lille Historie, som Thor: fortalte mig, at da Cohlera udbrød i Rom⁴⁹ x Madamen⁵⁰ som man troede havde ved Trudseler⁵¹ forhindret Partiet⁵² mellem Thorv: og Lady M: gjorde man uret, thi hun var for ubetydelig til at have min[d]ste Inflydelse, og skjønt hun Lever endnu⁵³, saa har Thor ikke seet hende i mange Aar, thi skjønt hun var næsten bestandig hos Paulsens⁵⁴, saa kom Thorvaldsen ikke ofte der, og naar han kom maatte hun strax forlade Stuen, thi han havde erklæret han vilde ikke see hende;

og hvis hun viste sig hos ham saa lod han hende kaste paa døren[.] Dette har jeg af ham selv. x x x

x⁵⁵ N 2 havde han alt Pakket ind, og vilde forlade Byen⁵⁶ som alle hans Venner, og hvem der blodt nogenlunde kunne[,] gjorde; dog saa kommer der et Brev fra Colin⁵⁷, som siger: [“]har Deres Venners Overtalelser ikke kunnet faae dem her over saa haabe vi nu at Colera vil drive Dem.[”] strax pakker Thorv: ud igien tænkende: [“]nei det skal De dog ikke sige om dig at Cujonerie har jaget dig hjem[.]”] x dog han kom ofte til at fortryde den pois d’honneur⁵⁸, thi han led uendelig I den tid det varede, og saa de skrækkeligste Syn omkring sig man kan tænke sig; hvad der ellers var til stor trøst for ham i den tid var 2 Unge Lægers⁵⁹ Sælskab som boede hos ham, de lode sig senere Male begge paa et stykke⁶⁰, af Blunck⁶¹ til Erindring for Thorvaldsen

- 107 -

x og Portraitterne har staaet siden den tid i hans Sovekammer i Rom⁶² paa Bordet, men nu staae de i dagligstuen paa Charlottenborg; det var maaskee Tyskere, det husker jeg ikke ret. x

I Collera Tiden gjorde han den Mageløs yndige lille Dandserinde⁶³, hvoraf jeg haver en kopie i halv størrelse gjort af Gallie⁶⁴.

lfjor talte jeg om at vilde have den paa Ustillingen[;] Thorvaldsen blev vred, Thiele⁶⁵ var nærværende og kunde vist ikke begribe hvorfor,? dog jeg som kiender hans smaa Svagheder forstod det, han sagde strax: [“]saa maa de hellere lade den lille Ganymed komme paa Ustillingen[.]”] [“]hvorfor det[”] spørger jeg, [“]den har man seet før her hvorimod dandserinden er noget Nyt[.]”] [“]jo[”] svarede Thor: [“]for den er bedre gjort,[”] [“]nei min kiere Thor, det skal de ikke bilde mig ind thi jeg skulde dog troe at Gally er en ganske anden Karl, en[d] som Holbek⁶⁶[.]”] den Mening var nu Thor: ogsaa af; dog han var vred og blev vred, og urimelig[.] siden faldt mig først ind hvad det kune være[.] fleere gange mærkede jeg at han var Schaloux⁶⁷, paa Dandserinden, naar han troede jeg foretrak den, eller glædede mig meere over den, end over Ganymed, denne siste havde nemlig Thorv: foræret⁶⁸ mig Dandserinden havde jeg selv købt. x

Den kiere Thorvaldsen det Glædede ham usigelig at kunde glæde mig, og han havde ofte den satisfaktion⁶⁹. x saa ledes har jeg en deilig udført stor Tegning af Thorvaldsen, fra Aaret 1800, eller saa omtrent, En Madonna med Christus og Johannes⁷⁰, Landskabet i Baggrunden er af den Berømte Koch⁷¹, det var den siste Thorvaldsen endnu eiede 1841 da vi vare i Rom, og

- 108 -

[siden er blank]

- 109 -

[siden er blank]

¹ Denne sætning er ikke skrevet af Christine Stampe. Hun har kun skrevet på venstre halvdel af siden, mens denne sætning står foroven til højre. Der henvises her til passagen nedenunder, som også findes på nærværende originalmanuskript, p. 90.

² Dvs. Caritas, jf A598.

³ Om Thorvaldsens værker i Vor Frue Kirke, se artiklen herom.

⁴ Dvs. den norske toldkasserer Hans Henrik Gunnerus.

⁵ Hans Henrik Gunnerus var ansat ved det norske toldvæsen, da han i 1820 blev arresteret, anklaget for underslæb og sat bag tremmer i Frederiksten fæstning i Norge. Fra sin fængselscelle skrev Gunnerus sit første brev til Thorvaldsen, jf. brev af 16.3.1822 fra Hans Henrik Gunnerus til Thorvaldsen. Brevet er en del af en længere brevkorrespondance, der strækker sig over en årrække fra 1822 til 1833. For nærmere gennemgang af forløbet se referenceartikel Thorvaldsens værkdonation til Hans Henrik Gunnerus samt under emneordet herom.

⁶ Hans Henrik Gunnerus døde 1825 og efterlod sig syv børn.

⁷ Dvs. Anna Gotharda Gunnerus, f. Gadebusch (1781-1848).

⁸ Jf. brev af 12.1.1833 fra C.F. Hansen til Thorvaldsen.

⁹ Dvs. den danske kong Frederik 6.

¹⁰ Dvs. Barnets skytsengel, jf. A596.

¹¹ Den følgende side er i manuskriptet indbundet som p. 103, men den hører hjemme før manuskriptets p. 102, hvorfor der her i denne digitale version er byttet om på de to sider for at skabe kontinuitet i teksten.

¹² Baronesse Christine Stampe husker dog forkert. Christian Frederik Høyer var fra 1778 præst i Holmens Kirke i København og konfirmerede her Thorvaldsen 15.4.1787. Han var bror til maleren og Kunstakademiets sekretær Cornelius Høyer. Cornelius Høyer har antagelig overbragt sin bror oplysningen om, at Thorvaldsen var blevet tildelt Kunstakademiets lille sølvmedalje.

¹³ Den tids konfirmander må både under undervisning og selve konfirmationen have været anbragt efter en hierarkisk orden afhængig af familiens sociale position.

¹⁴ Det vil sandsynligvis sige den danske arkitekt C.F. Harsdorff og den danske maler Nicolai Abildgaard. De var professorer ved Kunstakademiet hhv. 1766-99 og 1778-1809. Allerede tidligt i Thorvaldsens karriere tog Abildgaard ham under sine vinger (se Thiele I, p. 17-21 et passim).

¹⁵ Antagelig Sophie Amalie Kurtzhals. Han lærte hende muligvis at kende gennem hendes bror arkitekten Niels Schønberg Kurtzhals, som Thorvaldsen må have mødt på Kunstakademiet. Kurtzhals synes ikke at have været Thorvaldsens eneste kvindelige bekendtskab i København. I brev af 8.5.1797 fra Gotskalk Thorvaldsen til Thorvaldsen citeres et lille brev fra en Margrete, som er blevet identificeret som Margrethe Ackermann. Desuden synes han også at have haft et nært forhold til Sophie Probsthayn. Se evt. emneordet Thorvaldsens kvinder.

¹⁶ 30.8.1796 forlod Thorvaldsen Danmark og rejste mod Rom i en alder af 25 år.

¹⁷ 3.10.1819 ankom Thorvaldsen til København for første gang siden sin afrejse 30.8.1796.

¹⁸ Sophie Amalie Kurtzhals blev gift med den dansk-tyske muremester og brandkaptajn Johann Joachim Schlage. Parret må været blevet gift før 1803, jf. brev af 11.3.1803 fra Jørgen West til Thorvaldsen.

¹⁹ Antagelig den tysk-østrigske skuespiller, guvernante, selskabsdame og digter Franziska Caspers. Caspers døde 1835.

²⁰ Dvs. Anna Maria Uhden mor til Thorvaldsens to børn Carlo Alberto og Elisa Paulsen.

²¹ Den følgende side er egentlig indbundet som p. 102 i manuskriptet, men ud fra sammenhængen fremgår det, at p. 102-103 er blevet indbundet forkert, I denne digitale version er siderne blevet byttet om, så kontinuiteten fastholdes.

²² På Thorvaldsens Museum findes to guldringe, der er blevet omtalt som Thorvaldsens og Mackenzies forlovelsesringe, N200 og N201. Imidlertid er der ikke bevis for, at ringene har tilhørt dem, endsize at Thorvaldsen og Mackenzie var officielt forlovede.

²³ I foråret 1819 afbrød Thorvaldsen og Mackenzie deres forhold helt, hvorefter hun 2.5.1819 forlod Rom. Da Thorvaldsen 3.10.1819 første gang ankom til København siden sin afrejse 30.8.1796, var Thorvaldsen og Mackenzies forhold altså ophørt.

²⁴ Dvs. den britiske adelskvinde og amatør-billedhugger Frances Mackenzie.

²⁵ Dvs. knogler.

²⁶ Dvs. udbrud, der tilkendegiver uhygge, gru, angst, ubehag, jf. hu i Ordbog over det danske Sprog.

²⁷ I Thorvaldsens bemærkning om Mackenzies kvindefigur spores nogle af den tyske kunsthistoriker Johann Joachim Winckelmanns doktriner, som han opfordrede samtidens kunstnere til at følge. Et af Winckelmanns doktriner omhandlede brugen af "det græske omrids", dvs. den lineære konturlinje, der definerer formen som hverken "svulstig" eller "udhungret", og som giver figuren enhedspræg. Tillige opfordrede han kunstnerne til at efterligne "den skønne natur", hvorigennem "den ideelle skønhed" blev realiseret.

²⁸ P. 104 skal læses i forlængelse af p. 102.

²⁹ Dvs. forelsket, jf. forlige i Ordbog over det danske Sprog.

³⁰ Dvs. unge og smukke kvinder; især i forbindelse med de tre gratier, om tre kvindelige væsener, der (ifølge den romerske mytologi) antages at skænke menneskene ynde og skønhed (svarende til grækernes chariter), jf. Gratie i Ordbog over det danske Sprog. Thorvaldsen henviser antagelig til Gratierner, A30, som var forarbejdet til statuegruppen Gratierner og Amor, A29,

³¹ Dvs. ovenomtalt Frances Mackenzie.

³² Se evt. emneordet Thorvaldsens påståede nærighed.

³³ Thorvaldsen rejste fra Rom med kurs mod Danmark 14.7.1819.

³⁴ Dvs. vis.

³⁵ Denne danske herre er p.t. uidentificeret.

³⁶ Dvs. den britiske adelskvinde og amatør-billedhugger Frances Mackenzie.

³⁷ Dvs. Anna Maria Uhden mor til Thorvaldsens to børn Carlo Alberto og Elisa Paulsen.

³⁸ Allerede i samtiden var en negativ opfattelse af Anna Maria Uhden prægnant. Således beretter forfatteren Carsten Hauch, at der 1819 havde gået det rygte, at hun ville lade Thorvaldsens daværende forlovede Frances Mackenzie myrde, hvortil billedhuggeren Freund udtalte: "Og hun var vel istand til at holde sit Ord...thi hun er en Furie og en Satan, naar hun kommer i Lidenskab", Hauchs erindringer, p. 250. Thiele har dog en anden, men ikke mindre voldsom version af samme rygte: Da Uhden i 1819 hørte om Thorvaldsens forhold til Mackenzie, skal "den fornærmede Romerinde...havde truet vor Kunstner baade med hans egen, Barnets og endelig med sin egen Død, hvis han vovede at ægte denne Engelænderinde." (Thiele II, p. 410). Om det ene eller det andet rygte har noget på sig, vides ikke.

³⁹ Mackenzie boede fra midt i oktober 1818 i et hus ved siden af toldbygningen La Dogana ved havnetilløbet Porto di Ripetta, jf. hendes korte skrivelse til Thorvaldsen af 10.10.1818, hvor hun beder ham komme forbi og være med til at indvie stedet.

⁴⁰ I følge Thiele II, p. 433, genså og forsonedes Thorvaldsen med Frances Mackenzie i Rom Vinter 1837 – 1838.

⁴¹ Frances Mackenzie døde 24. februar 1840 i Rom. Hun ligger begravet på den protestantiske kirkegård, Cimitero acattolico

⁴² Thorvaldsen og familien Stampe ankom for sidste gang til Dresden 9.6.1841 og forlod byen 21.6.1841. Mere end et år efter Frances Mackenzies død blev nyheden altså overbragt til Thorvaldsen.

⁴³ Dvs. den danske numismatiker, museumsinspektør og etatsråd Ludvig Müller.

⁴⁴ Dvs. Miss Frances Mackenzie of Seaforth, C763.

⁴⁵ Dvs. den danske numismatiker, museumsinspektør og etatsråd Ludvig Müller.

⁴⁶ Tegningen af baronesse Christine Stampe kendes ikke.
Se evt. Forsvundne værker af Thorvaldsen.

⁴⁷ Dvs. ikke malerier, men portrættegninger, som Thorvaldsen udførte mange af i sin ungdomstid i København, se evt. Portrætter pr. skabelon.

⁴⁸ Antagelig den danske tømrermester og brandmajor Jørgen West og hans kone Severine Elisabet Arnette West. Parret blev gift 27.8.1798, og Thorvaldsen tegnede portrætter af West og hans daværende forlovede, antagelig før afrejsen til Rom 1796. Begge portrætter findes på Thorvaldsens Museum, C1001 og C1000.

⁴⁹ Sommeren 1837 udbredt kolera i Rom. Se evt. brev af 18.7.1837 fra Jonas Collin til Thorvaldsen, hvori Collin slutteligt udtrykte forhåbning om, at Thorvaldsen af hensyn til sine landsmænd ville rejse fra det koleraplagede Rom og vende hjem.

⁵⁰ Dvs. Anna Maria Uhden.

⁵¹ Dvs. trusler.

⁵² Dvs. forlovelse eller ægteskab, jf. parti i Ordbog over det danske Sprog.

⁵³ Anna Maria Uhden døde i 1846.

⁵⁴ Dvs. den danske oberstløjtnant og kammerjunker Fritz Paulsen, som var gift med Thorvaldsens datter Elisa Paulsen.

⁵⁵ Kryds. Dvs. indvisningstegn. Der er intet modsvarende kryds i teksten.

⁵⁶ Dvs. Rom.

⁵⁷ Dvs. brev af 18.7.1837 fra Jonas Collin til Thorvaldsen.

⁵⁸ Efter fransk, point d'honneur, dvs. æressag eller æresfølelse jf. point d'honneur i Ordbog over det danske Sprog.

⁵⁹ Dvs. de tyske læger Karl von Pfeuffer (1806-1869) og Lorenz Melchior Geist (1807-1867).

⁶⁰ Dvs. Portræt af to læger, Karl von Pfeuffer og Lorenz Melchior Geist, B404.

⁶¹ Dvs. den danske maler Ditlev Blunck.

⁶² Thorvaldsen havde sin bopæl i det romerske pensionat Casa Buti fra maj 1804 til 24.3.1844. Se også referenceartikel Casa Buti.

⁶³ Dvs. Dansende ung pige, A181, som blev udført i august 1837 under koleraudbruddet i Rom. Stampedes udgave af Dansende ung pige kendes p.t. ikke.

⁶⁴ Dvs. den italienske billedhugger Pietro Galli.

⁶⁵ Dvs. den danske forfatter, sekretær, museumsmand og bibliotekar Just Mathias Thiele.

⁶⁶ Dvs. den danske billedhugger C.F. Holbech.

⁶⁷ Dvs. jaloux.

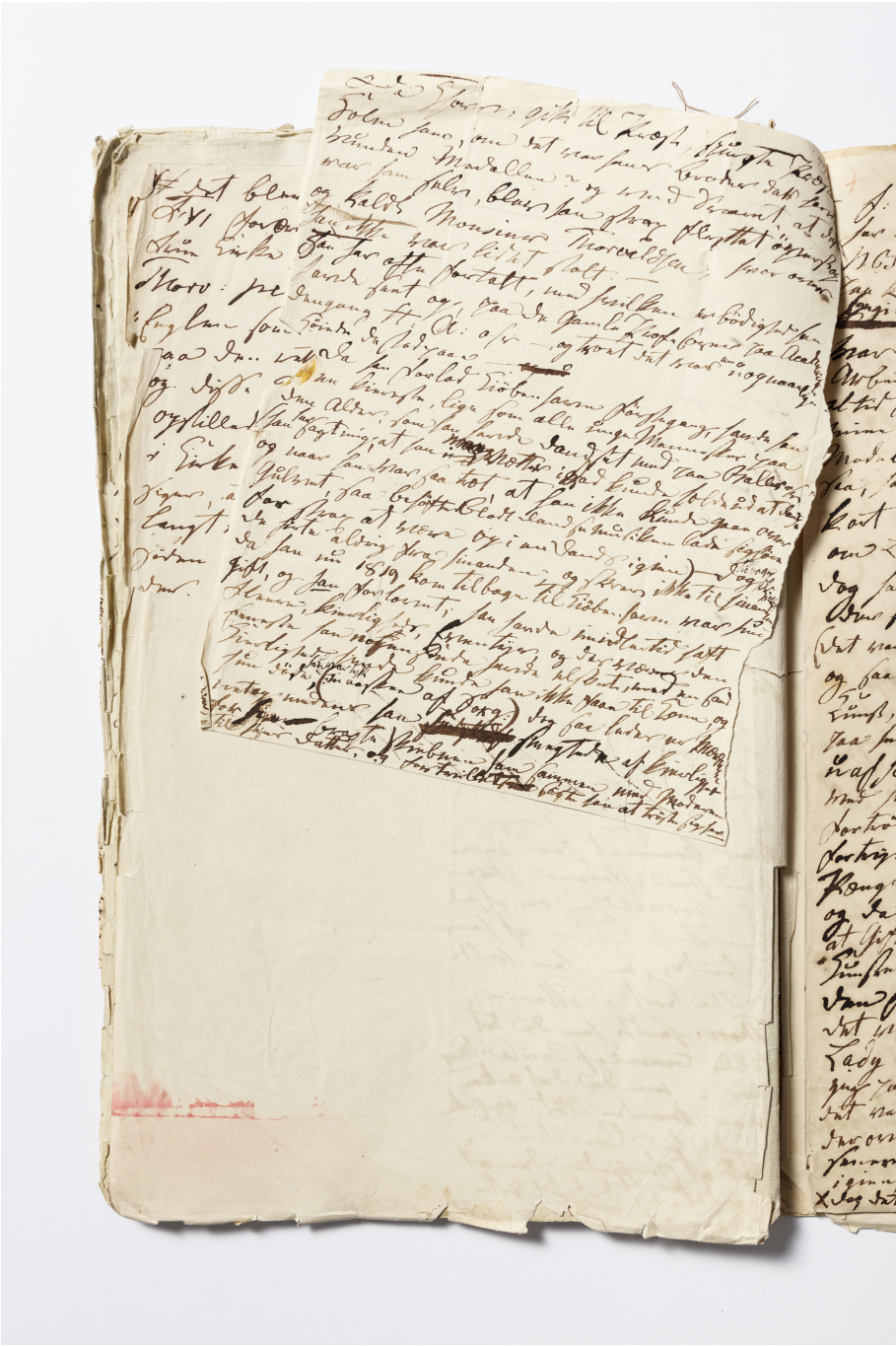
⁶⁸ Thorvaldsen forærede en bronzegave af Kristus og en Ganymedes i marmor samt en tegning til Christine Stampedes fødselsdag 20.4.1842.

⁶⁹ Dvs. fyldestgørelse eller tilfredsstillelse, jf. satisfaktion i Ordbog over det danske Sprog.

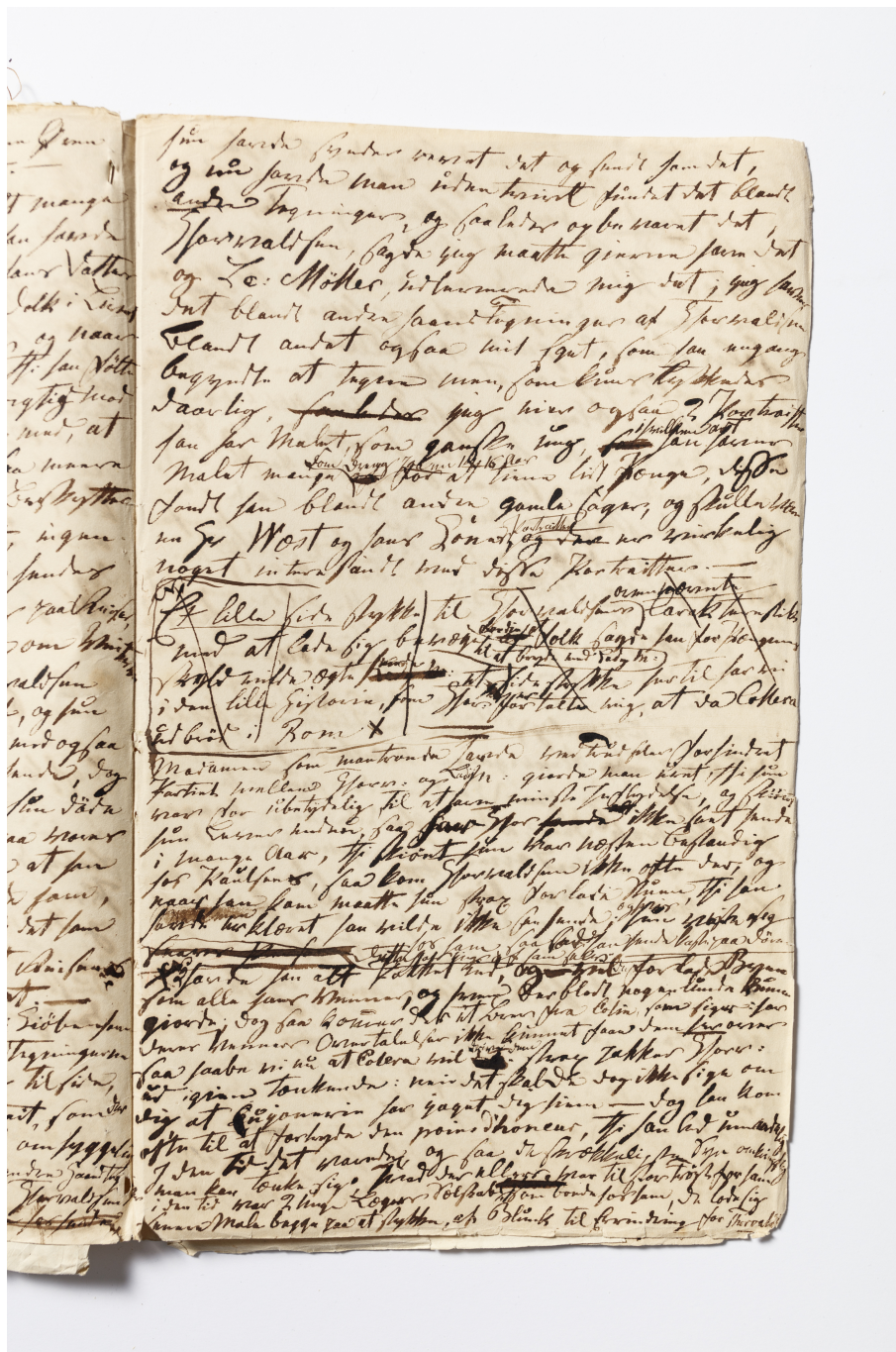
⁷⁰ Dvs. Maria med Jesus og Johannes, NysøG.

⁷¹ Dvs. den tysk-østrigske maler, tegner og kobberstikker Joseph Anton Koch.

1. Am
 2. xri
 3. man
 4. Tim
 5. 1
 6. and
 7. 1
 8. 1
 9. 1
 10. 1
 11. 1
 12. 1
 13. 1
 14. 1
 15. 1
 16. 1
 17. 1
 18. 1
 19. 1
 20. 1
 21. 1
 22. 1
 23. 1
 24. 1
 25. 1
 26. 1
 27. 1
 28. 1
 29. 1
 30. 1
 31. 1
 32. 1
 33. 1
 34. 1
 35. 1
 36. 1
 37. 1
 38. 1
 39. 1
 40. 1
 41. 1
 42. 1
 43. 1
 44. 1
 45. 1
 46. 1
 47. 1
 48. 1
 49. 1
 50. 1
 51. 1
 52. 1
 53. 1
 54. 1
 55. 1
 56. 1
 57. 1
 58. 1
 59. 1
 60. 1
 61. 1
 62. 1
 63. 1
 64. 1
 65. 1
 66. 1
 67. 1
 68. 1
 69. 1
 70. 1
 71. 1
 72. 1
 73. 1
 74. 1
 75. 1
 76. 1
 77. 1
 78. 1
 79. 1
 80. 1
 81. 1
 82. 1
 83. 1
 84. 1
 85. 1
 86. 1
 87. 1
 88. 1
 89. 1
 90. 1
 91. 1
 92. 1
 93. 1
 94. 1
 95. 1
 96. 1
 97. 1
 98. 1
 99. 1
 100. 1

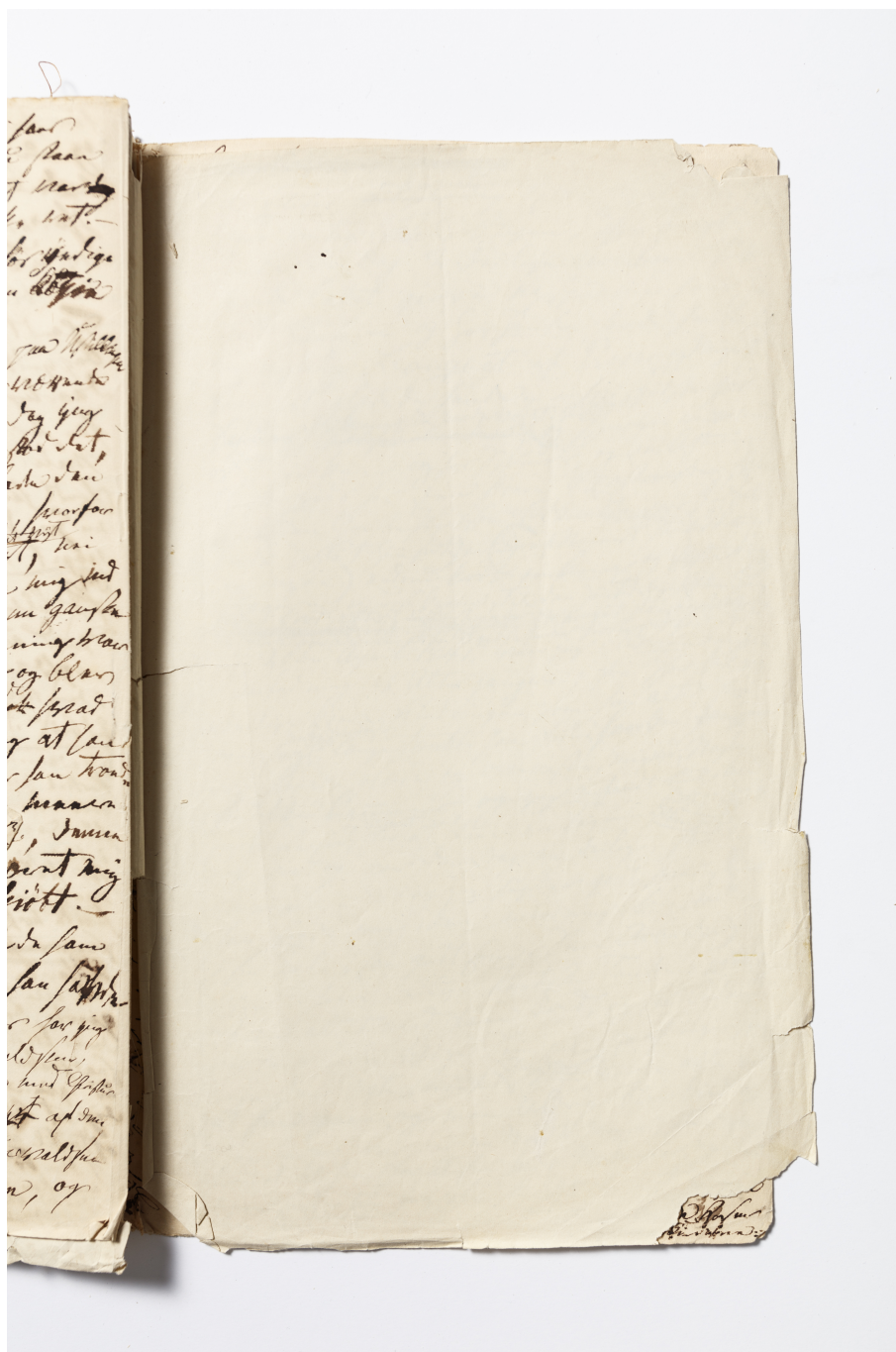

[illegible]

KILDER TIL DANSK KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

[illegible]

